

„To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám přikazuji. Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce. Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo.“

Vážení a milí, sestry a bratři,

máme si dnes připomenout významnou postavu z českých dějin, Jana Žižku z Trocnova a Kalicha, válečníka a nepřemožitelného vojevůdce. Jedná se o osobnost značně kontroverzní, jelikož je spojena s bojem, válkou, násilím. Svědčí o tom třeba i názvy přednášek: „Všechny Žižkovy tváře“, nebo „Žižka velebený i proklínaný.“ My jsme také v rozpacích, vždyť, když se podíváme do kazatelských cyklů, spíše je tam opomíjen, než že by byl všude uváděn třeba v kapitole Svědci Páně.

Přitom v povědomí veřejnosti je zapsán, a to velmi silně, když např. v anketě Největší Čech, byť si o ní můžeme myslet cokoli, obsadil pěkné 5. místo, hájen osobitým Janem Krausem, a přeskočil námi milovaného a uctívaného Mistra Jana Husa. Ale třeba i Antonína Dvořáka, Emila Zátópka a další.

Jak je to možné, že jej tak připomínáme a přitom se musíme smířit s tím, že zcela jistě ne všechny jeho činy byly následováníhodné? Může za to on, nebo hektická doba, kdy se válčilo neustále? Asi obojí.

Ze Starého zákona jsme slyšeli o známém vítězství Davida nad Goliášem. Samuelova kniha nám to povídá, jak tento boj zpopularizovali Werich s Voskovcem a Ježkem. Mimochodem Werich skončil v anketě také za Žižkou. David a Goliáš. Izraelci a Filištínci. Třeskatá oblast bohužel dodnes. Ale David přichází, ne aby pomohl v boji, ale aby starším přinesl něco k snědku. Když vidí situaci, chce hájit čest Boží proti rouhavému Goliášovi. Tak to vlastně říkají výklady. Pastýř a zkušený bojovník. Malý a gigant. Nejde jen o to, že se trefil kamenem do čela nepřítele, jde o střet dvou vyznání, Na jedné straně kult meče a hrubé síly, na straně druhé víra v Hospodinovo jméno, které není pouhým zvukem, ale zpřítomněním Boží pravdy a vítězství jeho spravedlnosti, pokoje a lásky. Stalo se a zvítězil ten, kdo věřil v Boží pomoc.

Jan Žižka se také postavil přesile. I tady musíme přiznat, že ho patrně ovlivnila Husova kázání a právě vědomí božího bojovníka, kterému víra pomáhá k vítězství i proti přesile. Tehdy také pražští mistři na dotaz o dovolenosti boje za boží zákon, odpověděli souhlasně. Žižkovi se postupně podařilo vytvořit velmi schopné a odolné vojsko s přísným řádem vyžadujícím kázeň a disciplínu. Pochopil, že uspět může jen sjednocené husitské hnutí a přičinil se o to silou. Žižka věřil, že Bůh pomůže, nevzdal se ani ve chvíli, kdy podle lidských výpočtů a odhadů neměl velikou šanci uspět. Ke cti mu patří, že byl neúplatný. Když zemřel 11. října 1424 u Přibyslavi, neměl nastřádaného majetku, zůstal chudý. V našem národě se v časech útlaku a okupace stal posilujícím symbolem rozhodné obrany země.

Jistě bychom si všichni přáli, aby čas pokoje trval neustále. A vlastně i léta hojnosti. Skutečnost však bývá jiná. Vlastně při četbě Písma svatého vidíme, že se to všelijak mlelo a střídalo vždycky. Křesťané by se měli znamenat křížem, jako symbolem obětavě lásky.

Chtěl bych říci, že civilizace pokročila a dospěli jsme ke kultivovanějším formám řešení problémů, než jsou války a s nimi spojené zbytečné zabíjení. Ale není to tak. Jen to všechno

tak nějak „solistikovanější“. Naším vzorem je Ten, jehož láska zůstala čistá, právě proto, že byla schopná oběti a odpuštění. Křesťanská víra není a nemá být přehnaně ostrá, tvrdá, neměla by být ale ani polovičatá a už vůbec ne vlažná. Máme se vzájemně obohacovat a povzbuzovat. Pravdu si říkat v lásce. Láska po vzoru Kristově není sobecká a už vůbec ne bezduchá, naopak v určitém smyslu je velmi krásná, přitažlivá a přestože je tu silná snaha zmařit ji bolestí, ponížením a uvržením do nedůstojných podmínek, zůstává čistá. Ted jde o to, jak se na to díváme a jakým způsobem budeme následovat.

Před 15 lety jsem měl tu čest v rozhlasové bohoslužbě kázat na Den připomínky Jana Žižky. Hovořil jsem o lásce a smíření. Ale také o tom, že naše následování Krista nemůže být jen vlažné a bez oběti, protože on sám obětoval sám sebe. Po přenosu měli posluchači možnost ještě telefonicky klást dotazy. Byly převážně kladné, jen jeden pán mi vmetl do obličeje, že tím kázáním jsem vyzýval k násilnému řešení konfliktů. Pochopil jsem, jak moc se liší úhly pohledu na danou věc.

Právo a etika ještě odlišují války na útočné a obranné. Nám je vzorem Kristus, který na zlo neodpovídal zlem, i tak vadil, že jej museli odstranit. Ale je to zvláštní, že mnoho dalších svědků Pána, hlásajících pokoj a lásku, dopadlo podobně. Jako by setkání s někým tak čistým, zbožným a pokorným vyvolávalo v lidech opačné vlastnosti a motivace. Co je člověk člověkem, je na světě také boj, zápas, zlo.

Vážme si těch, kteří svými životy brali pravdu Boží mnohem více vážně, než dnes my a byli pro ni ochotni i umírat. Tyto boje v sobě obsahovaly také touhu o spravedlnost a lepší řád ve společnosti i v církvi. Modleme se za čistotu touhy! Podívejme se sami na sebe, co jsme vykonali, zda my dokážeme obstát před Boží tváří. Nejtěžší je totiž vztáhnout zvěst evangelia sami na sebe, řídit se jí a dosvědčovat ji světu. Nebudme lhostejní, ani nepřehánějme. Každé zlo se dá odčinit upřímným pokáním, to je ten hojivý balzám: Zhřešil jsem a jsem si vědom hříchu. Tímto vyznáním a odpuštěním pokračují dějiny dál. Za chvíli budeme pozváni ke stolu Páně. Přijímáním svátosti večere Páně máme podíl na Ježíšově díle, ztotožňujeme se s ním, vstupujeme do nejužšího společenství.

Bojovalo se za mnohé ideály a nevinné oběti i osobní statečnost mají svou cenu a naši úctu. **Při pomyslení na možné důsledky války dnes, totiž totálního zničení světa, není už pro křesťany válka alternativou. Bojovalo se myšlenkově, i to všechno má svou hodnotu, svůj význam. Svět se však mění ponejvíce silou modlitby. Nelze říci, že poslové lásky dosáhli všeho. Ale čeho nedosáhli, toho nedosáhla ani přísnost a už vůbec ne násilí. Nesmíme zapomínat na to, že zemi za dědictví dostanou blahoslavení tiší.** Děkujeme svatý Bože, že i přes všechnu lidskou nedokonalost dáváš opět a zase příležitosti k novým a lepším vztahům, že nás Ježíš, posel lásky a pokoje, nazývá svými přáteli. Chceme se podílet na nové smlouvě, platné stále. Amen.